

Motion till riksdagen 2013/14:Kr14

**av Gunilla Carlsson i Hisings Backa m.fl. (S)
med anledning av prop. 2013/14:134**

Lättare att läsa

Sammanfattning

I propositionen föreslår regeringen att statens stöd till Stiftelsen för lättläst nyhetsinformation och litteratur (Centrum för lättläst) ska avvecklas samt att staten ska fortsätta att stödja utgivning och distribution av lättläst litteratur och nyhetsförmedling inom de områden där utbudet inte kan tillgodoses av marknaden. Myndigheten för tillgängliga medier ska från den 1 januari 2015 bli ett nationellt kunskapscenter för lättläst och övriga tillgängliga medier. Myndigheten bör också stödja utgivning och distribution av den oberoende lättlästa nyhetstidningen 8 sidor.

Myndigheten för tillgängliga mediers stöd för lättläst bör även i fortsättningen riktas till skolan.

Målgruppen för statens insatser för lättläst bör bestämmas utifrån behovsanalyser.

Vi socialdemokrater har inget att invända mot att Centrum för lättläst avvecklas och förs in i Myndigheten för tillgängliga medier. Vi vill betona att Centrum för lättlästs erfarenheter tas till vara inom Myndigheten för tillgängliga medier. Vi har också vissa synpunkter avseende övergången till digital teknik. Vi motsätter oss att tidningen 8 sidor ska ägas av Myndigheten för tillgängliga medier och läggas ut på entreprenad. I stället bör tidningens organisatoriska status fortsätta utredas i syfte att tidningen ska få ett starkt oberoende.

Fel! Okänt namn på dokumenttypen: FEU-OLEN

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Förslag till riksdagsbeslut.....	3
Bakgrund – propositionens innehåll	3
Läsförmågan minskar	3
Statens insatser för lättläst – nationellt kunskapscenter.....	3
Tidningen 8 sidor.....	4

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Centrum för lättlästs erfarenhetsbas.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tjänsten Lättläst.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en övergång till digital teknik.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en fortsatt utredning av tidningen 8 sidor.

Bakgrund – propositionens innehåll

Stiftelsen för lättläst nyhetsinformation instiftades av riksdagen 1986 för att ge ut den lättlästa nyhetstidningen 8 sidor, som skulle stå fri från partipolitiska, religiösa och ekonomiska intressen.

I propositionen föreslår regeringen att statens stöd till Stiftelsen för lättläst nyhetsinformation och litteratur ska avvecklas och att riksdagens tidigare beslut om stiftelsen inte längre ska gälla. Vidare framhåller propositionen att staten i fortsättningen bör stödja utgivning och distribution av lättläst litteratur och nyhetsförmedling inom de områden där utbudet inte kan tillgodoses av marknaden. Myndigheten för tillgängliga medier bör fr.o.m. den 1 januari 2015 ansvara för statens insatser för lättläst och även bli ett nationellt kunskapscenter för lättläst och övriga tillgängliga medier. Myndigheten bör också stödja utgivning och distribution av den oberoende lättlästa nyhetstidningen 8 sidor.

Läsförmågan minskar

Vi socialdemokrater är oroade över att läsningen och läsförmågan minskar i Sverige och har lagt flera förslag inom både kultur- och utbildningsområdet i syfte att vända den negativa trenden.

Även inom lättlästområdet är det viktigt att berörda grupper stimuleras till läsning av nyheter samt skön- och facklitteratur.

Statens insatser för lättläst – nationellt kunskapscenter

Vi delar regeringens uppfattning att det är positivt att samla statens ansvar för alla tillgängliga medier i en myndighet. När det gäller tidningen 8 sidor ser vi

Fel! Okänt namn på dokumenttypen: FOLIO

dock svårigheter i fråga om övergången från stiftelse till myndighet, vilket vi behandlar senare i motionen.

När Centrum för lättläst avvecklas och uppgår i Myndigheten för tillgängliga medier är det ytterst viktigt att den erfarenhetsbas som uppbyggts inom centret finns kvar, vilket också är något som flera remissinstanser har påpekat. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna som sin mening.

Verksamheten med läsombud är viktig att värna och utveckla och vi välkomnar utvecklingen att lättlästverksamheten även i fortsättningen ska riktas till skolan.

När det gäller Lättläst-tjänsten delar vi flera remissinstansers uppfattning att det vore olyckligt med en avknoppning, och vi förutsätter att Myndigheten för tillgängliga medier tar ansvar för Lättläst-tjänsten och integrerar denna verksamhet i myndigheten. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna som sin mening.

När det gäller övergång från papper till digital teknik bör detta ske i nära dialog med brukare av verksamheten. Några remissinstanser har uttryckt oro över att denna utveckling kan ske för snabbt och att det är viktigt för vissa grupper att ha möjlighet att läsa tidningar och böcker på papper under lång tid framöver. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna som sin mening.

Tidningen 8 sidor

Gällande utgivningen av 8 sidor anser vi liksom flera remissinstanser att denna nyhetsverksamhet bör stå oberoende i förhållande till offentliga och privata sårbarheten. Nyheter på lättläst svenska gör det möjligt för människor med särskilda behov att ta del av information och skapar förutsättningar för demokratisk delaktighet.

Flera remissinstanser har ifrågasatt lämpligheten i att föra över det som i dag i huvudsak utgörs av fristående publicistisk verksamhet till en myndighet.

Den nuvarande stiftelseformen ansågs ha fördelar då verksamheten inrättades för att säkra dess oberoende. Regeringen föreslår i propositionen att Myndigheten för tillgängliga medier blir ny ägare och att den ansvariga utgivaren ska utses av generaldirektören för Myndigheten för tillgängliga medier. Vidare föreslår man att tidningen 8 sidors oberoende ska säkerställas genom ett upphandlingsförfarande av Myndigheten för tillgängliga medier. Vi menar, i likhet med bl.a. Svenska journalistförbundet, att detta att generaldirektören för myndigheten ska utse en oberoende chefredaktör vid en upphandling är en otillräcklig åtgärd för att säkerställa tidningens publicistiska oberoende.

Den nuvarande stiftelseformen har skapat frihet och självständighet men är inte heller den idealiska. Förslaget att tidningen ska förvaltas av en myndighet är dock sämre.

När nu tidningen inom ramen för Centrum för lättläst föreslås införlivas i Myndigheten för tillgängliga medier är risken överhängande att tidningens oberoende ifrågasätts. Vi ser det som ytterst angeläget att värna publicistiska verksamheten 8 sidor så att dess integritet inte ska kunna ifrågasättas.

Flera remissinstanser, däribland Centrum för lättläst själva, anser att public service är en bättre hemvist för den publicistiska delen av lättlästverksamheten.

Även Sveriges Television, Sveriges Radio och Kulturrådet betonar vikten av publicistisk självständighet.

Till exempel skriver Sveriges Television i sitt remissvar att "SVT ser att den lättlästa nyhetsverksamheten till sin karaktär ligger mycket nära SVTs verksamhet och det är nära tillhands att pröva tanken på att flytta verksamheten till SVT, förutsatt att det sker i samförstånd mellan de inblandade parterna och med motsvarande oberoende som för den övriga verksamheten."

Sveriges Television har stor vana av att arbeta med tillgängliga medier och har tidigare med framgång tagit över en liknande verksamhet, Dövas TV, för att staten ville garantera kontinuitet och kvalitet i utgivningen. Sveriges Television har ett omfattande uppdrag att producera nyheter som är tillgängliga för alla.

Vi anser att frågan om tidningens framtid inom ramen för ett public service-åtagande måste utredas vidare. Denna utredning borde genomföras skyndsamt så att en övergång till en verksamhet inom t.ex. public services ram skulle kunna ske från och med den 1 januari 2015 då Centrum för lättläst avvecklas och övergår i Myndigheten för tillgängliga medier. Om detta inte är möjligt av tidsskäl bör tidningen drivas vidare i sin nuvarande form inom myndigheten. För att inte omöjliggöra ett alternativ till att myndigheten är huvudman för 8 sidor bör tidningen inte upphandlas, utan under en övergångsperiod drivas av myndigheten.

Vår uppfattning, liksom regeringens, är att det inte är tillräckligt utrett att målgrupperna för lättläst har samma möjlighet att tillgodogöra sig den lättlästa tidningen digitalt och att den därför ska finnas i tryckt format. Vi välkomnar dock parallellt med det tryckta formatet en digital utveckling av tidningen.

Detta bör riksdagen ge regeringen till känna som sin mening.

Stockholm den 9 april 2014

Gunilla Carlsson i Hisings Backa (S)

Peter Johnsson (S)

Per Svedberg (S)

Isak From (S)

Kerstin Engle (S)

Christina Zedell (S)

Agneta Gille (S)